

Slovenski dom

Štev. 82

V Ljubljani, v ponedeljek, 12. aprila 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione. Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Tridnevni posvet med Mussolinijem in Hitlerjem

Popolno soglasje glede brezpogovornega nadaljevanja vojne z vsemi silami za zavarovanje evropsko-afriškega prostora pred vsako nevarnostjo z zahoda in z vzhoda

Rim, 12. aprila. s. Agencija Stefani poroča: Duce in Hitler sta imela razgovore od 7. do 10. aprila 1943. V Ducejevem spremstvu so bili načelnik italijanskega glavnega stana armadni general Ambrosio, državni podtajnik za zunanje zadeve Bastianini, višji uradniki italijanskega zunanjega ministrstva ter častniki vrhovnega italijanskega poveljstva.

Na nemški strani pa so se s Hitlerjem udeležili tega sestanka državni maršal Herman Gö-

ring, nemški zunanji minister von Ribbentrop, načelnik vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil maršal Keitel, vrhovni poveljnik nemške mornarice veliki admiral Doenitz ter načelnik glavnega stana kopenske vojske general Zeitzler. Pri tem sestanku sta bila tudi navzoča nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen in veleposlanik Italije v Berlinu Alfieri.

Med obsežno izmenjavo misli, do katere je pri tej priliki prišlo, so pretresli splošen političen položaj in tudi vsa vprašanja, ki se tičejo

skupnega vojskovanja. Dosežen je bil popoln sporazum glede ukrepov, ki jih je treba izdati na vseh področjih.

Duce in Führer sta znova potrdila trdni sklep ter sklep svojih narodov, da je treba nadaljevati vojno ter vpreči v to vse sile do končne zmage in popolne odstranitve vsake bodoče nevarnosti, ki bi od zahoda in vzhoda pretihla evropsko-afriškemu prostoru. Znova sta potrdila skupne cilje, za katerimi teže osne sile zaradi obrambe evropske omike in za pravice evrop-

skih narodov, za njihov svoboden razvoj in sodelovanje. Zmaga držav, ki so bile pristopile k trojni zvezi, bo zagotovila Evropi mir, ki bo jamčil za sodelovanje vseh narodov na temelju skupnih koristi; narodov, ki so trdno sklenili, da je treba gospodarske vire sveta pravično razdeliti.

Razgovori med Ducejem in Führerjem ter razgovori med njunimi sodelavci so potekali v veliki prisrčnosti.

Vojno poročilo št. 1051

Reden obrambni premik čet v Tuniziji

10 nasprotnih letal in 60 tankov uničenih

Na tunizijskem poprišču v redu poteka obrambni premiki osovinskih čet.

Na srednjem delu bojišča je ob hrabri podpori letalstva bil odbit močan napad nasprotnikov oklepnih sil, ki so izgubile 60 tankov.

Naši bombniki so uspešno nastopili proti nasprotnikovim preskrbovalnim in pristaniškim oporiščem. Italijanski in nemški lovci, kaže, da so zbili 4 letala, 2 drugi pa so nad Sredozemskim morjem sestrelili naši stroji, ki spremljajo letalske konvoje.

Oddelki angleško-ameriškega letalstva so bombardirali Napoli, Cagliari in La Maddalena. V Napoliju se je nekaj poslopij delno podrla. Med prebivalstvom so 4 mrtvi in 34 ranjenih. 3 štirimotorni letala so preletela morje po zaslugi lovcev, četrtga pa so uničili obrambne baterije. Število žrtev po drugih krajih še ni ugotovljeno.

Rosenberg o socialnem pomenu sedanje vojne

Prišla bo doba, ki so jo množice skozi stoletja zamenjale čakale

Köln, 12. aprila. s. Ob priliki velikega shoda narodnosocialistične stranke je imel ministar Rosenberg govor, v katerem je opisal pravi socialni značaj te vojne. Med drugim je dejal, da Nemčija v zavezništvu najboljših evropskih sil danes bori, ki ga lahko ocenjujemo kot zadnje dejanje velikega razvoja. Ta se je začel že v preteklem stoletju in je zdaj prišel v zadnje, odločilno razdobje: napočil je boj, ki si stoji jasno nasproti sile konservatizma, ki se drži zlobno prisvojenih pravic, in mlade sile, docela prepričane o trdni pravičnosti njihove stvari. Najboljše evropske sile bodo gotovo zmagale, je zaključil minister ter bodo znale dati stvarno obliko takemu redu v človeški družbi, ki so ga množice v stoletju borb zamenjale pričakovale.

Proslava hrvaškega državnega praznika v Zagrebu

Zagreb, 12. aprila. s. Po vsej Hrvatski so v soboto slavili obletnico ustanovitve Neodvisne Hrvatske Države. V prestolnici je bilo več proslav in raznih prireditev, med drugimi tudi vojaška parada v navzočnosti Poveljnika, vlade in visokih državnih dostojanstvenikov, ustaških voditeljev, članov diplomatskega in konzularnega zbora in zastopnikov italijanskih in zavezniških vojaških oblasti. Ko se je po končanem mimohodu Poveljnik vračal po glavnih mestnih ulicah, ga je prebival-

stvo navdušeno pozdravljalo. Nato je bil v vladni palači uradni sprejem, pri katerem so bile navzoče številne hrvatske in tuje osebnosti. Popoldne je bil v državnem gledališču koncert zagrebske filharmonije, ki je pod vodstvom dirigenta Matačića izvajala več narodnih glasbenih točk. Zagrebski radio je imel posebne oddaje. Med drugimi je v radiu govoril zunanji minister in minister za vzgojo. Časopisje je posvetilo obletnici cele strani.

Milano časti padle junake, ki so še vedno »pod zastavo«

Milan, 12. april. s. Milan je posebno slovesno počastil večeraj dopoldne »vojake« pod zastavo. 24. legije naskakovskih črnih strajk, ki so se združili v žrtvah s pešci in topničarji divizije »Cuneo«, »možni« pod zastavo, junaki borili ter slavno padli v bitki pri Himari na grško-albanskem bojišču. V stolnici je bila pri tej priliki slovesna maša, ki se je udeležil grof Turinški z vsemi civilnimi in vojaškimi oblastmi ter strankini veljaki. Svetište je bilo nabito polno zastopnikov s praporci in zastavami vseh fašističnih organizacij iz Albanije in bojovniških društev, vzdolž glavne ladje v cerkvi pa so bili razvrščeni oddelki obo-roženega vojaštva, letalcev in milicijev. Poleg glavnega nemškega konzula so bili navzoči tudi konzuli prijateljskih držav.

Milanski nadškof-kardinal se je v mestnem kapitolu udeležil obreda in je na koncu izrekel besede, polne vere.

Nato je bila v vojašnici legije »Carroccio« slovesna in globoka manifestacija na čast padlim milicijcem. Na prostornem dvorišču so bili v štiri-kož razvrščeni oddelki 24. legije, zastopstva vseh vrst milice ter stoltnje vojaškega in mornariškega naraščanja. Zastava legije s častnim spremstvom je bila obdana s trumom praporov in drugih zastav. Slovesnosti so se udeležili tudi hrabri vojaki, ki

so se vrnili iz Himare, ter sorodniki padlih. Navzočni so bili poleg drugih zastopnikov oblasti in fašistične stranke tudi vrhovni poveljnik državne obrambe, generalni konzul Romegialli, ki je v bitki pri Himari poveljeval dvema naskakovskima stoltnijama 24. legije, poveljnik črnih strajk s tamkajšnjega področja, konzularna zastopstva, višji častniki vseh vrst orožja in milice.

Zvezni tajnik, ki se je bil prej podal v vojašnice treh polkov divizije »Cuneo«, da počasti spomin na padle vojake, je položil lovorjev venec v kapelico legije »Carroccio«. Tja sta položila venec tudi vrhovni poveljnik državne obrambe in nemški generalni konzul. Medtem ko so vojaški oddelki pozdravili s puškami, je zvezni tajnik izročil poveljnikom legij »Carroccio« in »Ferrea« seznam »mož« pod zastavo. Iz vojaštva je zaoril pozdrav Duceju, nato pa bataljonom »Mc«.

Teroristična bombardiranja angleško-ameriškega letalstva so dokaz duhovne slepote poveljnikov, ki jih zapovedujejo, piše španski list »Alcazar«. S temi nastopi se zavezniški ne smejo postavljati, saj povzročajo samo nedolžne žrtve in nepotrebne ruševine.

Na vzhodu: močni napadi nemških letal

Manjši boji pri Izjumu, na drugih odsekih zatišje — Zavezniški napadi jugozahodno od Tunisa in zahodno od Kairuana zavrnjeni

Hetlerjev glavni stan, 12. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo je večeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na vzhodnem bojišču je potekel dan, razen uspešnih očistevalnih bojev na področju severozahodno od Izjuma, mirno.

Letalstvo je napadalo po raznih odsekih z močnimi silami sovjetske postojanke in obstreljevalo dovoz in industrijske cilje v sovjetskem zaledju.

V hudih menjajočih se bojih so bili zavrnjeni zavezniški napadi za prodor jugozahodno od Tunisa in zahodno od Kairuana, ki so jih vodili z nadmočnimi silami in so jih podpirali močni letalski oddelki. Sovražniku so bile delo-

ma v protisunkih povzročene hude izgube, razen tega pa je bilo uničenih tudi 60 oklepnikov.

Na južnem odseku je našim četam uspelo, da so se odločile od sovražnika in nadaljujejo po načrtu svoje pokrete na nove postojanke.

Sovražna letala so metala preteklo noč v jugozahodni in severozahodni Nemčiji brez načrta rušilne in zažigalne bombe, predvsem na nezaščitene podeželske občine. Pri teh napadih in pri dnevnih napadih šibkejših angleških letalskih sil na obalno področje zasedenega zahodnega ozemlja je izgubil nasprotnik 15 letal.

V Rokavskem prelivu je prišlo v jutranjih urah 10. aprila do kratke bitke med nemškimi stražnimi čolni in tremi angleškimi topničarkami, izmed katerih sta bili dve hudo poškodovani. Nemške ladje niso imele niti škode niti izgub.

Ob drugi obletnici prihoda italijanske vojske k nam

Ljubljana, 12. aprila.

Včeraj sta Ljubljana in pokrajina praznovali drugo obletnico prihoda zmagovalne italijanske vojske v našo deželo in njeno prestolnico.

Prihod italijanskih čet je Sloveniji prinesel bridke skušnjaje, ki jih prinaša vojna zmeda. Vojska je bila za nas tako rekoč čez noč končana in prav tako nagel je bil prehod iz enih rednih razmer v druge. Vse to je zaslug italijanske vojske, ki je preprečila, da bi se na naših tleh razdivjale kake roparske tolpe, da bi negotovost in strah pred bodočnostjo težila prebivalstvo. Lojalnost, na katero je italijanska vojska naletela pri zastopnikih domače oblasti in pri prebivalstvu, je po svoje tudi pomagala italijanskim četam izpolniti visoko poslanstvo pri obnavljanju reda in miru v naši domovini.

Toda glavni pomen prihoda italijanskih čet na naše ozemlje je bil in je predvsem vojaški, česar se vse prebivalstvo dobro za-

veda in gleda na vojsko zlasti v tej luči. Svoje vojaško poslanstvo so italijanski oddelki odločno in brezobzirno, kakor je njihova dolžnost, uveljavili zlasti lani in letos, ko je poskus komunistične revolucije skušal motiti lojalno življenje slovenskega prebivalstva v novi državi in pod novo oblastjo. Začetki, potek in posledice tega komunističnega poskusa so dobro znani.

Prav po dogodkih lanskega in letošnjega leta je prebivalstvo spoznalo pravi pomen navzočnosti italijanske zmagovalne vojske na naših tleh. Spoznalo je, da je oboževana sila Italije najzgovornejši in najprepričljivejši glasnik Rima, njegove tisočletne omike ter njegovega pojmovanja pravice, katere naloga je danes obramba naše omike pred novodobnim divjaštvom.

In ob drugi obletnici prihoda italijanske vojske v Ljubljano se na lastne oči prepričujemo, kako oboroženi glasniki Rima to svojo nalogo vestno in neomajno izpolnjujejo ter jim moramo biti za to hvaležni.

Še en španski rdeči krvnik padel pravici v roke

Madrid, 12. aprila. s. Pokrajinska policija je izsledila v vasi San Salvador de Fleras v njegovem skrišališču Jezusa Rialde Pereza, ki je bil med državljansko vojno boljševiški poglavar in so ga že dolgo iskali. Ko je Perez videl, da je izgubljen, se je uprl in oddal nekaj strelcev proti policijskim agentom. Ti so na ogenj odgovorili in ga pri tem ubili. Perez je bil znan pod imenom El Kuki in je bil obsojen od katalonskega sodišča na smrt, toda posrečilo se mu je pravočasno odnesti pete. V času boljševiškega divjanja v Santanderju je bil kapitan zloglasne »disciplinske brigade« in je dal ubiti nič manj kakor 68 talangistov. Imel je tudi velik delež pri pokolju španskih nacionalistov, ki so bili zaprti na ladji »Alfonso Perez« v sanderdekem pristanišču.

Sv. oče Pij XII. pri postni pobožnosti v cerkvi sv. Petra

Vatikansko mesto, 12. aprila. s. Nj. Svetost papež Pij XII. je večeraj popoldne prisel v baziliko sv. Petra k postni pobožnosti, katero je priredil vatikanski kapitelj, obrede pa vodil patrijarh mons. Vicentini, generalni vikar kapitlja. Spokornega obreda se je udeležila tudi knežinja Piemontska v spremstvu pribočnika in dvorne dame. Ob vstopu v baziliko jo je sprejel komornik in jo pospremil do sedeža, pripravljenega pred oltarjem. Cerkev je bila nabito polna tisočev vernikov, ki so z živim plaskanjem sprejeli papeža, ko je ob 17.30 na vladarskem sedežu prisel v cerkev iz stranske kapele z običajnim spremstvom in s svetim kolegijem. Pevski zbor je zapel »Magnificat«. Papežev spreved se je ustavil pred zborno kapelo. Papež je stopil z vladarskega prestola in pokleknil. Patrijarh je zapel »Tantum ergo«, nato pa litanije vseh svetnikov. Med petjem se je začela procesija, katero so začeli bogoslovci in člani vatikanskega kapitlja. Za njimi je šlo plem-

Berlin, 12. aprila. s. Večerni tisk je pod vidnimi naslovi objavil celotno besedilo govora dr. Göbbelsa v Essenu. Listi so posebno poudarili Göbbelsovo trditev, da Nemčija angleški strahovalni letalski vojni, na katero se nasprotnik toliko zanaša, postavlja nasproti podmorniško vojno. Le ta razlika je, dodajajo listi, da letalska vojna daje bolj klavne uspehe v primeri s smrtnimi udarci, ki jih prizadevajo Angležem nemške podmornice. Na eni strani imamo torej voljo nemškega naroda, ki je po zverinskih načinih vojskovanja nasprotnika še trneja in odločnejša, da bo vpregel vse svoje sile za dosego končne zmage, na drugi strani pa zmeraj večje uničevanje sovražnega trgovskega brodivja, o katerem sami nasprotniki ve, da mu bo moral kmalu podleči.

Vsa Macedonija je praznovala drugo obletnico osvobodjenja. Po vseh večjih mestih so imeli mnogo žalnih maš za padlimi vojniki, ki so dali življenje za osvoboditev dežel izpod srbskega jarma.

stvo. Papež je stoje sprejel križ. Nato so prišli kardinali, nadškofje, škofje visoki prelati in dostojanstveniki papeškega dvora. Procesija je šla najprej po stranski ladji, nato pa skozi srednjo, kjer je palatinska garda z orožjem izkazala časti. Množica vernikov je klečala, medtem pa se je petje nadaljevalo. Ko je papež prisel do oltarja Pokore, je postavil križ na oltar, kjer so bile izpostavljene številne relikvije. Končno so z Veronikine lože pokazali relikvije Trpljenja in z njimi je bil podeljen blagoslov. Ko je bil obred končan, se je papež vsedel na prestol in zapustil baziliko, pobožna množica pa ga je vnovič navdušeno pozdravljala. Pri obredu so bili navzoči vsi člani družine Pacelli, številni člani diplomatskega zbora pri sv. Stolici, veliki mojster malteškega vojaškega reda, rimski guverner, patriciji, plemiči, člani verskih redov in katoliških zavodov. Posebno skupino pa so tvorili številni ranjeni častniki in vojaki ter vojni pohabljeni.

Visoki komisar na vojaškem pokopališču

Ljubljana, 11. aprila.
Visoki komisar je ob 10.40 popoldne, kakor je bilo napovedano, odšel na vojaško pokopališče v spremstvu Podprefekta in drugih funkcionarjev Visokega komisariata.
Tamkaj so ga sprejeli poveljnik Armadnega zbora Eksk. general Gambara, Zvezni tajnik narodni svetnik Orlandini, župan in podžupan, Kvestor, poveljnik skupine Kr. karabinerjev in velika množica častnikov in zastopnikov oblasti.
Visoki komisar, Zvezni tajnik in župan so položili lorvorje vence pred osrednji spomenik

na pokopališču, ki je tam postavljen v spomin na žrtve naših slavnih padlih vojakov.
Pozneje so Visoki komisar, Zvezni tajnik in zastopniki oblasti odšli v palačo poveljništva Armadnega zbora, kjer so izrekli svoj goreči pozdrav Eksk. generalu Gambari in Oboroženim silam ter pri tem poudarjali hrabrost naših vojakov, ki so zanesljivo straža na tem ozemlju v popolni gotovosti zmage.
Eksk. general Gambara se je gostom zahvalil z lepimi patriotičnimi besedami.
Sestanek se je končal s pozdravom Kralju, Duceju in Oboroženim silam.

Druga obletnica neodvisne Hrvatske in njen globlji pomen

Slovesna proslava hrvaškega državnega praznika v Ljubljani

V soboto je bila v Ljubljani slovesna proslava druge obletnice obstoja hrvatske države. V stolnici je bila slovesna cerkvena služba božja, po službi božji pa je bil na hrvatskem konzulatu sprejem gostov in vpisovanje v častno knjigo.

Slovesno pontifikalno mašo je z veliko asistenco opravil stolni dekan dr. Fran Kimovec. Slovesnega cerkvenega opravila so se udeležili hrvaški konzul prof. Salih Batić, Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksk. Emilio Grazioli, Poveljnik Armadnega zbora general Eksk. Gastone Gambara, zvezni tajnik Orlando Orlandini, številni zastopniki ital. vojske in fašistov, v prezbiteriju so služili božji prisostvovali knezoškof dr. Gregorij Rožman, generalni konzul Nemčije Rudolf Müller, župan Ljubljane general Leon Rupnik, poveljnik divizije general Vittorio Ruggero, kvestor Ravelli, podžupan dr. Tranchida, zastopstvo nemške vojske in narodno socialistične stranke, zastopniki italijanskih upravnih oblasti, predsednik Akademije dr. Milan Vidmar, mnogo zastopnikov gospodarskega in kulturnega življenja. Službe božje se je udeležilo tudi mnogo članov hrvatske kolonije v Ljubljani in mnogo občinstva, ki je napolnilo katedralo.

Po slovesni službi božji je bil slavnostni »Te Deum«.

Po cerkvenem opravilu je bil v prostorih hrvatskega konzulata sprejem odličnikov, ki so prišli čestitati za hrvatski državni praznik. V prostorih konzulata, ki je bil okrašen s hrvatskimi, italijanskimi in nemškimi zastavami, s slikami poglavnikov, Duceja in Hitlerja, je bila razpostavljena vpisna knjiga za vpisovanje čestitk častnih gostov. Čestitke so gosp. konzulu prof. Salihu Batiću izrazili Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksk. Grazioli, Poveljnik XI. Armadnega Zbora general Eksk. Gambara, zvezni tajnik Orlando Orlandini, zastopniki italijanske vojske in bojovniških fašistov, škof dr. Gregorij Rožman, nemški konzul Müller, zastopstva nemške vojske in narodnosocialistične stranke, župan general Rupnik, poveljnik divizije general Vittorio Ruggero, zastopniki italijanske znanosti, predsednik slovenske Akademije dr. Milan Vidmar, rektor vseučilišča dr. M. Kos in zastopniki hrvatske kolonije v Ljubljani.

Zbrane odlične goste, ki so napolnili slavnostno dvorano, je pozdravil konzul prof. Salih Batić s posebnim govorom, v katerem je poudaril izreden pomen slavnostnega dne. Poudaril je, da je poglavnik s podporo dveh velikih moči, velikega Duceja in velikega Führerja, ki sta branila in uvajala novega reda v Evropi ter s podporo italijanskega in nemškega naroda ter Duceja in Hitlerja obnovil Neodvisno Državo Hrvatsko.

Hrvatska država se je nato priključila boju za boljšo bodočnost Evrope in stopila s svojo ustaško revolucijo ob stran Italijanov in Nemcev. Tudi Hrvatska je odločena, da ne klone boljševškemu nasilju. Hrvatska država bo ostala ob strani svojih velikih zaveznikov do zmage pod vodstvom svojega Poglavnika. S tem prepričanjem in s to vero stopa hrvatska država v tretje leto svojega državnega življenja.

Ob koncu je konzul prof. Salih Batić napil hrvatski državi, Poglavniku in Ni. Vel. Kralju in Cesarju, Duceju, Hitlerju in zmagovitim italijanskim in nemškim vojskam.

Nato je spregovoril Visoki komisar Eksk. Emilio Grazioli ter je v imenu navzočih oblasti naslovil na konzula prof. Batića najtoplejšje želje za Poglavnika in Neodvisno Hrvatsko Državo, ki ima v tesni zvezi s fašistično Italijo in nacistično Nemčijo jamstvo za svojo bodočnost po skupni zmagi za evropsko omiko. Zatem je posvetil vdano misel Kralju in Cesarju, voivodi d'Aosta, designiranemu hrvatskemu kralju, Duceju in Hitlerju, poudarjajoč hrabrost osnih in zaveznikov oboroženih sil.

Besedam prof. Salihu Batiću in Eksk. Grazioliju je sledilo živahno odobravanje vseh navzočih.

★

Za drugo obletnico samostojne Hrvatske je hrvatski konzul v Ljubljani prof. Salih Batić v »Slovincu« in »Jutru« objavil daljši sestavek o etičnih temeljih ustaškega gibanja. Iz tega sestavka posnemamo naslednje globoke misli:

Ustaški pokret hrvatskega naroda je emanacija zgodovinskih dogodkov in vseh peripetij, katere je hrvatski rod v teku stoletij doživel. Zato so tudi Hrvati ohranili na svojem od Boga odrejenem ozemlju in vedno ostali nezrušljiva trdnjava na braniku Evrope in evropskih narodov proti divjemu vzhodu. Zaradi tega so kot edini narod v Evropi dobili Hrvati privedek Antemurale Christianitatis. Na teh pradednih etičnih načelih sloni nadaljnja narodna in politična borba Hrvatov, ki jim je vzor v boju za zedinjenje vedno bila Italija, zlasti pa od 1871 dalje.

Ko je hrvatski narod po prevarah in izdajah verskega diktata prišel v državni sestav neke balkanske tvorbe, je prišel njegov najtežji križev pot. Vendar je hrvatski osvobodilni duh in njegovo hrepenenje po samostojni hrvatski državi ltel kakor plamen pod žerjavico. Dve desetletji so bili Hrvati varani, preganjeni in tlačeni. Toda dr. Ante Pavelić je dan po proglasitvi diktature v Jugoslaviji dne 7. januarja 1929 ustanovil revolucionarno organizacijo pod imenom »Ustaša — hrvatska re-

Ljubljanska drama:

Edvard Gregorin: »V času obiskanja«

V Ljubljani, dne 10. aprila.

Že od nekdaj so si pobožni pisatelji prizadevali, da bi približali Kristusovo trpljenje čim širšim ljudskim množicam. Od prvih neboljnih poskusov verske igre, ki se je razvila iz liturgičnih cerkvenih obredov, pa do današnjih veličastnih pasijonskih iger je vodilo človeštvo eno samo hrepenenje, da bi si namreč skrivnost trpljenja vsaj malo razložili in ob najzvišnejšem zgledu Moža bolečin, ki je trpel in umrl, ne da bi se pritoževal nad svojo bridko usodo.

Iz prvotnih razširitev liturgičnega besedila, ki so ga duhovniki podajali ljudem kar v cerkvah, se je v srednjem veku živo razrasla potreba po pravi verski obredni igri. Tako je nastalo v vsakem kraju in v vsakem jeziku — ponekod prej, drugod pozneje — po več pasijonskih besedil, ki so jih bodisi bratovščine bodisi razna druga duhovna občestva prikazovala vernikom od blizu in daleč. Pasijon ni bilo igranje v današnjem smislu, ko imamo igralce in gledalce, bila je verska pobožnost, bil je obred, ki je prav tako spadal med velikončne dolžnosti, kakor n. pr. danes spada blagoslov jedil. Brez pasijonske igre ni bilo pravega doživljanja velike noči. Vsi ti srednjeveški pasijoni pa so bili izrazito stinski, preprosti, vsem razumljivi, obenem pa prepolni notranjega bogastva in silnih duhovnih globin. Zunanje dogajanje je bilo skopo, brez nakopčenosti, skladno s poduhovljeno lepoto gotike.

Šele pozneje so umetniški tokovi tudi v pasijonskih besedilih zahtevali več dejanja, več zunanje lišpa, kar pa je vse terjalo odmak od tih ubranosti in pobožnega verskega obreda. Tako smo dobili celotno naturalistične pasijone, ki so s preračunljivim zunanjim dogajanjem vplivali predvsem na gledalčeva čustva in izvabljali solze. Jasn je, da je tako enostransko pojmovanje pasijona, nekakšno istovetenje čustva in vere, zgrešeno.

Da bi pa ljudem, ki so se odmaknili od prvotne srednjeveške nezahtevnosti in preprostosti, katerim je že nekaj skopih besed iz svetlega pisma priklicalo pred oči vse bogastvo pravega notranjega doživljanja, da bi tudi tem ljudem nudilo gledališče pasijon, so posamezni dramatikali poskusili obdelati pasijonsko snov v novem smislu. Tako smo dobili namesto prvotnih stinskih verskih obredov književno in umetniško neoporečne tragedije Kristusa-človeka. Jasno je, da so že ti dramatikali sami čutili neizpolnjenost vrzel med nekdanjo pasijonsko srednjeveško procesijo in sodobno pasijonsko igrjo, zato so opustili misel na versko obnovitveno moč svoje drame, pač pa vso težo in poudarek dali prav na realistično obnovitev resničnega dogajanja, ki je spremljalo Kristusovo človeško življenje, trpljenje in smrt.

Ena izmed takih sodobnih pasijonskih tragedij je tudi Gregorinova igra »V času obiskanja«. Ni to pasijon v smislu verske pobožnosti, ampak pasijon v izrazito dramskem smislu. Pisatelj se je znal zelo spretno živjeti v mišljenje in čustvovanje

volucionarna organizacija«. S tem je bila začrtana nova doba politične borbe hrvatskega naroda pod geslom »Ustaša«. Tedaj je ustaška revolucionarna miselnost prevzela vse sloje hrvatskega naroda in do zadnjega kotička hrvatske zemlje je šlo šepetanje od ust do ust ime ANTE in »ZAP« (Živel Ante Pavelić). Prišla so preganjanja, zapori, obešanja in zahrbtni umori hrvatskih ustašev, a uporna misel je v narodno rastla in skoncentrirala njegovo zavest v en sam ideal: Svobodno in nezavisno Hrvatsko Državo. Ustaški poglavnik dr. Ante Pavelić se je takoj umaknil v priateljsko Italijo. Tu je razvil svojo delavnost ter organiziral revolucionarno gibanje med Hrvati v domovini, pa tudi drugod po Evropi in Ameriki. Italija, domovina Duceja Benita Mussolinija, je bila tedaj edina država v Evropi, ki je uspešno in neustrašeno dvignila prapor proti nasilnim sistemom plutokracije, židovske masonerije ter komunističnega boljševizma. Proti vsem slabim rezultatom verskega diktata je Duce prvi dvignil svoj glas ter prvi razburkal gnilo vodo »evropskega ravnovesja«, sproživši val fašističnega pokreta.

Ko se je svet razdelil v tri izrazite tabore: v boljševiško-komunističnega, židovsko-kapitalističnega (anglo-ameriškega) in fašistično-nacionalno socialističnega (italijansko-nemškega), so se tudi Hrvati po prizadevanju svojega Poglavnika uvrstili v sistem sil, ki katerim po svoji kulturi, zgodovini in pradedni narodni želji kot del Evrope pripadajo. V tem je veličina Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske, v tem leži dinamična sila ustaškega pokreta, temelječa na vseh pozitivnih načelih narodne etike, katere je 10. aprila 1941 rodila svobodno in neodvisno Hrvatsko.

Ves socialni in gospodarski ustroj nove Hrvatske, vsa moč uprave in sila narodne obrambe nosijo v sebi etiko ustaštva. Iz nje bodo tudi v boljši bodočnosti izvirala vsa stremiljenja narodnega življenja.

Načela ustaškega pokreta vsebujejo etično zavest hrvatskega naroda o njegovi samobitnosti, o njegovi samostojnosti in njegovi tisočletni državotvornosti. V tem leži moč Poglavnikove ustaške Hrvatske. To zagotavlja napredek države, nieno svobodo ter samostojno sodelovanje pri izgraditvi nove Evrope s fašistično Italijo in nacionalnosocialistično Nemčijo.

tistega časa, ki ga podaja z realistično doslednostjo in vernostjo, pri tem pa je seveda izostalo tisto, kar je bilo nekdanjemu srednjeveškemu pojmovanju pasijona bistveno in edno, namreč prikazovanje Kristusa in njegovega življenja. Podal nam je umetniško zadovoljivo dramo, v kateri je mogoče edina napaka — ali bolje pomankljivost — to, da ima za osrednjo osebo človeka, ki je preveč vezan na skopo svetopisemsko besedilo ter skozi vso igro nekako neprijetno trpen. Aktiven je samo v prvi podobi, ko na cvetno nedeljo pride v Jeruzalem ter izžene iz Gospodove hiše branjeve, in v drugi podobi, ko se ob zadnji večerji poslovi od svojih učencev. Vse štiri naslednje podobe pa se je Gregorin predvsem zanimal za judovski duhovščino, kako se je v svoji zaslepljenosti zarotila zoper Odrašenika. Tako Jezusova tiha in nema postava nekako utone v hrupu ljudstva in gostobesednosti domačih in tujih oblastnikov ter varuhov postave, česar je seveda nekoliko kriva tudi režija, ki je prebučno pokazala nasprotni tabor.

Letošnja uprizoritev Gregorinove igre je nekoliko skrajšana in reči moramo, da ne na škodo stvari. Režiral je avtor sam. Kakor velja za staro klasično grško dramo, da je dramatik s svojo režijo in igranjem bistveno pripomogel k boljšemu uspehu svoje igre, tako moremo in moramo zapisati tudi o Gregorinu. Svojega dela se je lotil s tako ljubeznijo, ki je prevečala vse od glavnih oseb do zadnjeg pomočnika za odrom, da nam je s svojo režijo podal vzor zgledno našludirane skupinske igre. Tako brezhibno in živeto igro množice smo doslej mogli občudovati samo v dobro režiranih filmih in včasih v kaki operi, v dramih je še nismo videli. Že samo zato bi si bilo vredno ogledati to igro, da bi videli, kaj zmore ljubezen do dela, globoko pojmovanje igralskega poklica in strokovna usposobljenost. To troje je Gregorinu rodilo tako lep sad, da mu moremo samo čestitati in ga občudovati. Seveda mu je k temu pripomoglo tudi požrtvovalno in resno pojmovanje dolžnosti vseh naštetih in nenaštetih sodelavcev, ki so vestno prislubili režiserjevi volji in jo zgledno uutesili. Vsem in vsakemu moramo izreči pohvalo in zahvalo, dasi vemo, da niso delali za njo, ampak zato, da bi pripomogli stvari.

Vsi igralci so se potrudili, da niso nikjer in nikoli prekorčili meje dostojnosti in resnosti, ki je ob taki igri potrebna, hkrati pa so porabili vse svoje znanje in sposobnosti, da bi čim lepše zadostili svoji nalogi. Jezusa je podal sam Gregorin. Mogoče je bil spričo prehudih skrbi in vsestranskega dela nekoliko utrujen, kajti Jezusove osebe nam ni prikazal tako prodorno in močno, kakor smo je vajeni iz prejšnjih uprizoritev. Njegov lik je bil tudi glasovno premedel. Toda to so drobci, ki jih opaziš samo s kritičnim očesom ob siceršnji sijajni igri. Marijo je igrala Starčeva. Zadržana bolečina je našla v močni umetniški plemeniti izraznosti. Tudi postave Janeza, Simona-Petra, Judas iz Karije ter drugih učencev in Jeruzalemcov so bile žive in plastične. Posebno so bili pre-

Msgr. Ante Kordin na zadnji poti

Ljubljana, 12. aprila.

Mož, kakršen je bil msgr. Ante Kordin, konzultor škofljanske škofije in bivši generalni provikar pokojnega škofa dr. Janeza Gnidovca, tako tesno povezan z mladino, ki ji je bil prefekt v škofijah zavodih in v Marijanišču, in zvest sodelavec misijonskega pionirja škofa dr. Janeza Gnidovca, je zaslužil, da so mu izkazali na njegovi zadnji poti vse časti tako številni prijatelji, znanci in učenci odnosno gojenci. V soboto popoldne se je zbralo ob njegovem grobu izredno mnogo ljudi, ki so zmoliли s škofom dr. Gregorijem Rožmanom ob asistenci molitve za pokoj njegove duše. Na pogrebu je bila posebno častno zastopana duhovščina s prostom g. Nadraham na čelu. Tako je zemlja na pokopališču pri Sv. Križu sprejela vase spet enega redkih moči, ki so posvetili vse svoje življenje mladini in misijonskemu delu ter vztrajali pri tem delu do svojih poslednjih moči. Ohranimo pokojnika v častnem spominu!

Partizanski poraz na Velikem Ločniku in pri Sv. Ahacu

Ljubljana, 12. aprila.

Ko so bli pred dnevi škocijanski fantje v smeri Gračež pod Sloko goro na Mali Ločnik, kjer se češče pojavljajo majhne partizanske skupine, so naleteli na bataljon Tomšičeve brigade, ki se je prav tedaj pripravljala na odhod z Velikega Ločnika. Fantje so partizane nepričakovano napadli, tako da so se partizani komaj znašli. Partizanke so zagnale krik in vik, da so jih slišali daleč naokoli. Vnel se je ogorčen boj in po daljši borbi so se partizani morali umakniti v velikem neredu v smeri proti Gradšču in Medvedci, na drugi strani pa proti Zeliničam. Po pripovedovanju vaščanov, kjer so se umikali partizani, je padlo več partizanov, od fantov pa je padel legionar Stare Tona iz Vel. Lipljani roj. 10. jan. 1909. Partizani so ga obstrleli s dum-dum kroglo, ki mu je raztrgala koleno, da je obležal. Ker je bil Stare v prednjih vrstah, so ga partizani v tem stanju ustrelili. Bil je vzgleden borec, ki ga bodo škocijanski legionarji težko pogrešali.

Mlada kmečka mati žrtev partizanskih zverin

Trebelno, 12. aprila.

V noči od nedelje na ponedeljek so partizani odpeljali iz Gornjega Mokronoga pri Trebelnem Pepco Vodnikovo, ženo Jožena Vodnika, ki se je nahajala na Rakovniku pri St. Rupertu. Odpeljali so jo na Celevec pri Smarjeju. Tu so jo imeli zaprto do naslednjega dne do 1. popoldne, ko so jo po zasiljevanju in mučenju peljali v gozd blizu gradu Klevevanj in jo ubili ne daleč od partizanskega pokopališča.

Ljudje pripovedujejo, kako je nesrečna mati kleče rotila partizanske krvnike, naj jo vendar za božjo voljo pustijo pri življenju zaradi treh malčkov, ki so sedaj brez skrbne matere. Toda trdosrčni niso popustili, pač so jo surovo suvali, nazadnje pa pobili.

Pokojnici je bilo šele 31 let. Po rodu je iz Malnega pri Trebelnem. Kot kmečka mati je bila Vodnikova etno navezana na svojo družino, zato jo bodo otroci in mož hudo pogrešali.

Strašen zločin nad delavno slovensko kmečko ženo je spet nov klic vsem zaslepljenecem, da spregledajo in ne slede več OF, katere program je rop, požig, umor.

Razdeljevanje krmil za prašiče

Pokrajinski Prehranjevalni zavod obvešča vse rejce prašičev na področju mestne občine Ljubljana, da bo v tekočem tednu razdelil močna krmila za prašiče. Rejci, ki želijo dobiti krmila, bodo prejeli nakaznice pri Prevodu, oddelek za krmila, Gosposka 12, dvoršče levo, in sicer:

- 12. t. m. rejci z začetnico A do J
- 13. t. m. rejci z začetnico K do P
- 14. t. m. rejci z začetnico R do Z.

Novo katastrske mape za kat. občino Zgornja Šiška

Mestna občina Ljubljanska je leta 1941. dala premeriti in napraviti nove mape za vsa posestva v kat. občini Zgornja Šiška. Te mape so sedaj posrednikom na vpogled v pisarni geometrov Pele in Breskvar na Cesti Arrielle Rea (prej Gosposvetska) štev. 3-I. vsak delavnik od 8 do 12. Rok za brezplačni ogled je sedaj pristojno oblastvo podaljšalo do 15. aprila t. l. Mestna občina spet vabi vse posesnike v kat. občini Zgornja Šiška, posebno pa one izven Ljubljane, naj si nove mape ogledajo in ugovarjajo morebitnim nepravilnostim. Po 15. aprilu brezplačni ugovori ne bodo več mogoči, ter bodo v mapah zarisane meje in mejniki veljali za pravilne.

pričevalni duhovniki in prvaki, ki so se strnili v docela resnično igro. Poncija Pilata je igral Peček, ki je poskušal oblastnikov omahovanje med Judi in svojim mnenjem prikazati kot značajsko slabost. Stvaritev mu je vseskozi uspela in je prepričala.

-om-

Zamolčani Napoleon

Toda zadostoval je en sam ponižen in pobožen redovnik, vzgojen v nekem samostanu (benedikanec Barnaba Gregorij Chieramonti, poznejši papež Pij VII.), ki je malo poznal ljudi, bil boren v svoji samoti, mil, preprost in odkrit v svojih besedah in v svojem govorjenju, ne velik govornik, brez sijajnih lastnosti in sposobnosti, šibak, droban, ljubezniv in svet. En sam tak papež, srednjih sposobnosti, toda zvest svojemu poslanstvu, je že zadostoval, da je dokazal, kako je še neka višja sila od najmočnejšega osvajačca in da ima stoletje še enega, čeprav neoboroženega junaka.

Nič ni torej čudnega, če je ječar postal jetnik in zmagovalec premaganec, kajti prestopil je svoje območje, stopil je s svojega konja in s svojega prestola — ter vdrl v svetišče, kjer pa je bil vsekakor gospodar tisti starček dobrotnege videza in milega glasu.

Vse skupaj pa ni moglo biti nič drugega kakor ponovitev prizora, ki je tolikokrat uprizorjen, in sklep je bil samo uresničitev večne postave.

Ne dotikajte se!

»Ne dotikajte se mojih majilincev in ne obrežite mojih prerokov!« — Tem besedam, ki jih je zapel psalmist tisoč let pred prvim papežem, je kot v odmev francoski izrek, ki je kmalu prešel v pregovor, osnovan na skušnjah mnogih stoletij: »Kdor grize papeža, od tega

umre.« To reko srečamo najprej v Zapisnikih treh krščanskih francoskih kraljev o razmerju s papeži iz leta 1463. Po De Maistru pa se je splošno razširilo in uporabljalo. Madžari imajo pregovor: Kesal se boš tistega dne, ko si užalil duhovnika.

Resničnost te bridke modrosti se je razodevala od prvih začetkov življenja Cerkev.

Herod Agripa I. je imel v svojem sijajnem dvorcu pod stražo štirih »četvork« vojakov, to se pravi v najstrožjem vojaškem zaporu, ujetega prvega papeža, apostola svetega Petra, ki je pričakoval svoje usode, priklenjen na dve verigi med dvema vojščakoma. Prihodnji dan so ga nameravali očitno usmrtiti. Judje so se z veliko slovesnostjo pripravljali na prelivanje krvi prvega papeža in s hudobnim veseljem se so naslajali nad Petrovo smrtjo... Toda kaj se je zgodilo? Peter je bil rešen, niti lasu mu niso skrivili v judovski deželi. Namesto tega so ukenili njegove ječarje, ki so jih po »postavi« talcev« namesto njega usmrtili. To je bil uvod in prispodoba za usodo vseh papeževih preganjalcev.

Rešeni Peter je prenesel svoj sedež v Rim. Herod Agripa je hotel prvega papeža utopiti v krvi in prav zaradi tega morilskega namena je Peter zapustil majhno mesto Jeruzalem in odšel v tisto, ki je bilo tedaj središče sveta, da bi ustanovil tam tisto družbo, ki naj bi imela nadaljnje življenje in s katero bi morala računati zgodovina. Zato ravni Kohont, da »mildejši mir Petru ne bi nikoli bolj koristil od tistega, kot mu je koristila morilska namera preganjalca Heroda«. V svetem pismu je nek stavek, ki je videti popolnoma nepomemben: »In odšel je (Peter) ter se napotil v drug kraj.« In vendar ta stavek pomenja dogodek svetovne pomembnosti. Prvi papež je plul proti Rimu, medtem pa je njegov kraljevski preganjalec že pred smrtjo

postal gnilo in črveno truplo ter se zvijal v svojih bolečinah. Za zmerno je žezlo padlo iz rok Herodovih in njegovih; s Petrom pa se začela nepretrgana vrsta papežev. Kdor grize papeža, od tega umrje!

In v Rimu? Deset cesarjev se je drug za drugim trudilo, da bi razbili Petrovo skalo: sodniki, krvniki, vojske, ječe, trpinčenje, plačanci, obrekovanje, denar, močnost, vse jih je podpiralo v njihovi morilskih namerah. S kakšnim uspehom? Navajamo en sam značilen primer: Eden izmed najpomembnejših spomenikov vesoljne moči, vzvišene veličine in polbožanske oblasti rimskih cesarjev je bil kip na konju, stoječ na stebri, visokem 39 metrov, ki so ga postavili v najlepšem kraju Rima Trajanu, ki je bil tudi preganjalec kristjanov. Vanj so postavili k »večnemu počitku« žaro, v kateri je bil cesarjev pepel. In glej: stebler res še danes stoji, toda cesarjev kip je že zdavnaj izgubil in niti sledu ni ostalo za cesarjevim pepelom. Namesto tega pa so na vrh stebra postavili kip svetega Petra, prvega vidnega poglavarja Cerkev, ki so je cesarji preganjali. Od tod oznanja mestu in svetu Kristusove besede: »Ti si Peter — Skala — in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklena vrata ne bodo premagala!«

Gotovo se te Kristusove besede nanašajo samo na nemaljnost papeštva kot duhovne sile in ustanove, ne pa na papeževa svetna posestva. Toda zgodovina pravi, da niti tisti, ki so napadali Cerkev v njeni »svetosti«, niso imeli sreče. Koliko jih je že nasakovalo papeški Rim! In kljub toliko mogočnim napadalcem in strašnim sovražnikom Rim se stoji in skoraj dva tisoč let že Petrov naslednik slavno vlada kot skupni oče 350 milijonov vernikov, ki so razkropljeni po petih delih sveta, a jih s svojo blagoslovljajočo roko vodi in upravlja po potih duha!

Konec.

DRVARIA MARIJA

TOMAZIC JOZE BERANEK JOZE

79.

Pri besedi Bog se je pošastni zelenec znova grdo skremžil in čudno zvil, kot bi ga stresal mraz ali pa kot bi mu ne bilo v želodcu dobro.

»Že, že!« mu je naglo zeleni hostnik zdaj priznal. »Poleg vseh teh stvari, ki si jih bil pravkar naštel, je pa še marsikaj, kar si pozabil in izpustil. — Pod nami je tudi še večna noč, črna temota, in v njej prebiva in živi zlodej, ki skrbi za pravo veselje in srečo na tem žalostnem svetu! Če njega ne bi bilo, bi vsi ti zaskrbljeni in razžalosteni ljudje pomrli od samega poštenja in dolgočasja.«

Tu je vražji zapeljivec prenehal, ker je hotel videti, kako so se neizkušenega pastirčka dojmile njegove vabljive laži. Čakal je.

80.

Pastirček se mu je zdaj zazrl v njegove žareče oči, kot se je bil na paši zamaknil v sinjo modrino dveh Marijinih zvezdic; v teh pa je zaslužil neko zvijačo, ki ga čaka, kot preži v gozdu nastavljen zanka na divjačino.

»Kaj pa hočeš za svoje veselje?« ga je nato vprašal.

»Malo, ali prav za prav: nič! Daj mi oni kos borove skorje, ki si ga tako grdo narezal in izdolbel in ki si ga prejle ob mojem prihodu pozabivši vtaknil za srajco!« je dejal zvito.

»Ne, tega ti ne dam za nič na tem svetu!«

Zlodej se je zvil kot črv na soncu in zapeljeval:

»Pa mi daj za pravo srečo nekaj, za kar sam ne več, da imaš!«

Nedelja nepričakovanih rezultatov v državnem nogometnem prvenstvu

Državno nogometno prvenstvo gre h kraju, situacija, tako na začetku, še bolj pa na koncu tabele, pa je še vedno zelo nerazčiščena. Sicer vemo, da se Livorno in Torino borita za prvo mesto. Od nedelje sta ostala za točko narazen in prav toliko ju loči od prihodnje nedelje, kajti tudi včeraj sta oba zmagala. Livorno je doma odpravil Fiorentino, Torino pa je sredi Rima spravil obe točki v borbi z Lazijem. Tudi klubi na koncu tabele, pet je takih, ki jih doleti lahko usoda, da izpadejo, se zavedajo resnosti položaja in prav ti so nam včeraj preskrbeli za nekatera presenečenja. Tako je Bari doma zmagal nad močnim Milanom, Venezia je spravila obe točki sredi Bologne, Vicenza je sredi Milana odvzela nevarni Ambrosiani obe točki, in tudi Triestina je se dobro odrezala v Genovi. Igrala je neodločeno. Od ostalih rezultatov bi bilo omeniti še zmago lanskega letnega državnega prvaka Rome nad nevarnim Juventusom.

Podrobnejši včerajšnji rezultati pa so bili: Bergamo - Atalanta: Liguria 2:0, Roma - Torino 2:0, Lazio 3:2, Bologna - Venezia: Bologna 2:0, Bari - Bari: Milano 2:0, Milano - Vicenza: Ambrosiana 2:1, Livorno - Livorno: Fiorentina 4:1, Torino - Roma: Juventus 2:1, Genova - Genova: Triestina 1:1.

Prve borbe za točke v domačem prvenstvu

Po številnih prijateljskih srečanjih zadnjih tednov, ko so domači klubi poskušali svoje moči, smo včerajšnjo nedeljo začeli tudi z domačimi prvenstvenimi nogometnimi tekmami v 1. in 2. razredu. Včeraj smo dobili tudi četrti klub, ki bo tekmoval med najboljšimi, o čemer pa poročamo spodaj. Prve štiri točke sta si razdelila Korotan in Ljubljana. O tekmah pa na kratko tole:

In še enkrat:

Tob. tovarna : Mladika 4:2 (3:0)

Po odločitvi nogometne zveze sta včeraj Mladika in Tobačna tovarna odigrali ponovno kvalifikacijsko tekmo, ki so jo igralci Tobačne tovarne znova odločili v svojo korist, in to s prav takšnim rezultatom kot zadnjič nedeljo.

Ni minilo še pol minute, ko je Tobačna tovarna zabila vodilni gol. Zabil ga je Nagode na Rolov podložek. Bil je čisti ofsajd, ki ga so sodniki ni videli, čeprav mu ga je stranski sodnik naznačil. Še nekaj kotov proti Ml., ki pa ostanejo neizrabljeni. V 22. minuti desno krilo Tobačne tovarne lepo centrira na gol. Zoga gre pod drogom. Vratare jo potegne; sodnik pravilno prizna zgoditek. Gol je stodoletna vratarjeva napaka. Igra je vedno bolj živa, vodstvo na igrišču prevzame Ml. Izkaze se Vine na krilu, vendar pa je preveč sebičen. Na Moharjev predložek zniža Vine na 4:2. Igra je odločena. Čeprav so Ml. tudi včeraj predvedli za okolišno igro, je vendar spravilo zmago borbenejšo moštvo. Tobačna tovarna je igrala preprosto nogomet; bil pa je koristen. In to je pri nogometu vse. Zmago Tobačni tovarni ni oporekati, z malo sreče pa bi bil rezultat lahko tudi obraten. Tobačna tovarna je torej četrti udeleženec v sku-

Vrstni red po točkah: Torino 40, Livorno 39, Juventus 35, Ambrosiana 32, Genova 31, Milano 29, Bologna, Roma 28, Atalanta, Fiorentina 27, Lazio 26, Bari, Vicenza 23, Triestina, Venezia 21, Liguria 18.

V B razredu vodi še vedno Modena

Tudi v B razredu so bile na sporedu vse tekme. Modena je ostala še naprej v vodstvu in to v primerni razdalji od zasledujočih. Včerajšnji rezultati so bili sledeči: Pescara: Savona 4:1, Cremonese: Pisa 2:0, Alessandria: Palermo 1:0, Modena: Fanfulla 2:1, Brescia: Mater 5:1, Padova: Anconitana 5:0, Spezia: Napoli 0:0. Manjkata še rezultata Udinese: Pro Patria in Siena: Novara. Objavili jih bomo jutri.

Vrstni red: Modena 39, Napoli, Spezia, Brescia 36, Pisa 35, Pro Patria 34, Cremonese 31, Fanfulla, Padova 28, Anconitana 26, Udinese 25, Pescara 24, Novara 23, Alessandria 22, Mater 20, Siena 19, Palermo, Savona 17. Nekaj tekem pa je še v zastanku.

pini najboljših. Sodil je g. Pušenjak. Zivabno in zanimivo tekmo je gledalo okrog 300 gledalcev.

Korotan : Vič 5:1 (2:0)

Korotan in Vič. tekme v II. razredu, sta se včeraj pomerila v prvenstveni tekmi. Zmagalo je prisennejše moštvo Korotana, ki je imelo v svoji napadalni vrsti Humarja, ki je vedel, kam mora zoga, če hoče klub do prvih pik. Vič je na polju še nekam igral, manjka pa mu strelec. V ostalem pa je viško moštvo od lani precej napredovalo. Rezultat je realen in odgovarja močem obeh tekmecev. Sodil je g. Zajec R.

Ljubljana : Mars 4:3 (2:1)

Vreme je bilo kot nalašč za tekmo velikega stila, kakor se more reči za včerajšnjo prvenstveno borbo med Ljubljano in Marsom, ki je šlo zares. Kdo bo spravil obe točki, so razmišljali kibici med tednom. Ze takoj splošno moramo reči, da je bila tekma lepa, polna razburljivih trenutkov in prvenstveno borbenosti.

Na tekmo je prišlo okrog 2000 gledalcev. Sodniku g. Makovcu sta se predstavili tekmujoči moštvi v naslednjih postavah:

Mars: Pavlica-Piskar D., Slamič-Drobež, Perko Pišek-Piskar L., Fajon, Zigon, Zajec, Doberlet.

Ljubljana: Rožič-Lah V., Varl-Perharič, Serce, Pelicon-Ačko, Vodeb, Lah S., Bertonec, Hacler.

Mars je bil včeraj tehnično slabše moštvo, vendar pa je igral srčno in velikokrat spravljal Lj. obrambo v hude stiske. Po rošadi, ko je šel Slamič na mesto srednjega krila, so se vrste znatno uredile in napadi so postajali nevarnejši. Slabši ko navadno je bil mlajši Piskar, ki je imel skupaj s Slamičem in Pavlico veliko dela z ljub. napadom. Srednja vrsta je bila v prvem delu precej slabša od nasprotnikove; napad pa naveden zaradi slabše podpore pomožniške vrste le na sporadične napade, ki pa so bili za Rožiča nekajkrat zelo živčni. V M napadu je bil daleč najboljši Piskar, ki je bil s pobezi sila nevaren, pa tudi streljal je kot treba. Zabil je dva krasna gola. Tretjega za Marsove barve pa je spravil Slamič v mrežo iz 11 met., ki pa je bila po naši sodbi preostro dosojena. Protitudarec s kazenske črte bi zadoščal.

Lj. je dala včeraj uglajenejšo, tehnično bolj izurjeno enajsterico, ki je na polju prav lepo igrala. Prav dobra je bila pomožniška vrsta, ki je lepo vezala obrambo z napadom. Varl se v obrambi kar ni znašel. Zelo lepo igro je pokazal napadalni kvintet, ki je bil včeraj dobro razigran, manj sreče pa je imel pri strelu. Do 16 m prostora je šlo »kot po žnoric«, tam pa ni bilo noge, ki bi spravila usnje med drogeve. Veliko pozicij so zastreljali. Sandi ni imel dneva, sicer pa je začetni zgoditek moštvo izvedel s prostega strela. V ostalem pa ga je Slamič skrbno čuval. Vodeb in Pepček sta bila prav dobra in sta s tehniko obračala svoje naprotnike. Najučinkovitejši v napadu pa je bil Ačko, ki si je sam privoščil tri gole.

Tehnična pokovanost je zmagala nad srčnostjo. Samo z golom razlike so odnesli Lj. zmago, čeprav bi po igri na polju zaslužili večji količnik.

Prvi dve točki so spravili torej Lj. zaslužen, čeprav so imeli v M. trd oreh.

Hrvaška : Slovaška 1:0 (0:0)

Za drugo obletnico hrvaške neodvisnosti so imeli v Zagrebu mednarodno nogometno tekmo med Hrvaško in Slovaško. Tekmo so odigrali že v soboto. Zmagali so Hrvatzi z 1:0. Gol je zabil v drugem delu igre Antolković. Igra ni bila nič posebnega in razmeroma mladena. Gledalec je bilo 10.000. Sodil je Bolgar Atanasov. Pri Hrvatih so bili prav dobri Monsider, Jazbinšek in Lehner. Slab je bil Kacijan.

Zagreb : Bratislava 2:1 (0:0)

Včeraj pa sta se pred 5000 gledalci pomerili mednarodni predstavniki. Zmagali so domačini z 2:1 (0:0). Gola za domačo mestno barvo sta zabila Krnić in Kacijan iz 11 metrovke. Sodil je Kranjc.

Občni zbor »Malega gospodarja«

Včeraj je bil v telovadnici ljudske šole na Grabnu 8. občni zbor društva »Mali gospodar«. Skupščini je poleg zastopnikov raznih sorodnih društev prisostvovalo okrog 60 članov, ki so si mogli ob poročilih posameznih odbornikov ustvariti zadovoljivo in prav lepo podobo društvenega delovanja. Daljše poročilo je podal predsednik društva, ki je povedal razveseljivo in manj razveseljivo stvari iz delovanja društva, pozval člane k resnemu strokovnemu delu in tudi odgovarjal na različne koristne predloge, ki so jih stavili nekateri člani. Iz tajnikovega poročila je bil razviden velik porast članov (od 372 na 3511), hkrati pa tudi oznanilo dogovora med »žezgo« in »Malim gospodarjem«, kar bo obema društvoma v veliko medsebojno korist. Najbolj razveseljivo dejstvo pa so bile blagajnikove besede, po katerih društvo ne pozna pavis. Med drugim je občni zbor sklenil, da bodo izstavili pred društvenim lokalom oglasno desko, na kateri bodo rejci razglašali svoje ponudbe za nakup ali prodajo malih živali.

Poročili in po rešitvi predlogov je bil izvoljen nov odbor za tekoče poslovno leto 1943. Z zavestjo, da delajo predstavniki »Malega gospodarja« v korist in lepši prebiti malih gospodarjev, je bil 8. občni zbor zaključen.

Pasijonska igra »V času obiskanja« v Drami. Naša Drama je tekom petnajstih let že nekako ustvarila tradicijo, da uprizorja v postnem in v velikonočnem času pasijonsko igro, ki jo je napisal prvotno E. Gregorin skupaj z o. Tomincem, kasneje pa je Gregorin sam na novo uporabil evangelijsko snov o Jezusovem poslanstvu v igri: »V času obiskanja«. To delo je tudi letos na sporedu naše Drame. Vloge so domala na novo zasledene, kar bo dalo letošnji predstavi novo zanimivost. Igra je postala popularna v najširših narodovih plasteh; za našim gledališčem so jo uprizarjali vsi drugi manjši odri. Predstava bo igrana v tekočem tednu. Natančnejša objava v gledališkem sporedu. Jezusa bo predstavljala E. Gregorin, ki je delo tudi zrežiral.

Ljubljana

Koledar

Ponedeljek, 12. malega travna: Julij I., papež Visija, devica in mučenica: Saba Gotski, mučenec. Torek, 13. malega travna: Hermenegild, mučenec; Agatonika, mučenica; Karp, škof in mučenec.

Obvestila

Skladatelj Matija Tome je komponiral veliko celovečerno kantato za soli, zbor in orkester na besedilo pesmice Vide Tauferjeve — Križev pot. Prva izvedba največjega domačega dela bo na veliki četrtki, dne 22. t. l., ob 19 v veliki unionski dvorani. Delo je našeliravlatelj Mirko Poliš in pod njegovim vodstvom ga bodo izvajali: altistka, operna in koncertna pevka Franja Golobova, basist Julij Betetto, mešani, ženski in moški zbor Glasbene Matice ter celotni simfonični orkester. O delu samem bomo spregovorili podrobneje tekom tedna. Opozarjamo, da se je predprodaja vstopnic začela danes v Knjižarni Glasbene Matice.

KINO MATICA

Predstave dnevno

ob 15., 17., 19-15 uri

Ob nedeljah in praznikih

ob 10-30, 15., 17., 19-15 uri

Spored nocojšnjega XII. simfoničnega koncerta pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca je naslednji: 1. Verdi: Sicilske večernice — predigra k istoimenski operi; 2. Čajkovski: 5. simfonija; 3. Dvořák: Dva slovanska plesa. Koncertni spored je izredno bogat, zato opozarjamo občinstvo na nocojšnji umetniški večer, ki začne točno ob pol 8 v veliki unionski dvorani. Opozarjamo, da so še na razpolago stojšča, in sicer je predprodaja do pol 7 v Knjižarni Glasbene Matice, od 7 zvečer pa v blagajni pred veliko unionsko dvorano.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 12. aprila: Zaprti.
Torek, 13. aprila: Zaprti. (Ponavljalna skušnja).
Sreda, 14. aprila ob 18.30: »V času obiskanja«. Red Sreda.
Četrtek, 15. aprila ob 18.30: »Veliki mož«. Izven. Cena od 15 lir navzdol.

Opera:

Ponedeljek, 12. aprila ob 16: »Obuti mačke«. — »Sirota Marko«. Prireditelj GILLA.
Torek, 13. aprila ob 18: »Janko in Metka«. Red A.
Sreda, 14. aprila ob 18: »Madame Butterfly«. Red B.
Četrtek, 15. aprila ob 18: »Evgenij Onjegin«. Red Četrtek.

Duhovne vaje za gospe in matere bodo v Lichtenartnu v dneih od 12.—16. aprila. Pričetek danes ob 5 popoldne, v torek pa bo govor ob 8. Prisrčno vabljenje.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/II št. 362/7 Vis. komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka, 12. aprila 1943-XXI zutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zelnate glave pod 10 kg 2 L, rdeče zelje 2.25 L, kisló zelje 4 L, ohrovt 2.25 L, repa na drobno 1 L, repa na debelo 0.75 L, kisló repa 2.50 L, motovilce 8 L; regrat 4.50 L; radič 6 L; zeleni radič 8 L, špinaca 3.80 L; rdeča pesa 3 L, rdeče korenje brez zelenja 4 L; rumeno korenje 3 L; peteršilj 4 L; zelena (gomolji) 5 L, rumena koleraba 2 L, kolerabice 4 L, črna redkev 1.50 L, čebula 3 L, čebulček 12 L, šalota 4 L, česen 8 L, osnaženi hren 4 L, jabolka I. vrste, namizna, izbrana 5.70 L, jabolka II. vrste 5 L, kilogram suhega lipo-vega cvetja 18 L, jaja 2 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 6 na rumenem papirju. Posebno pa opozarjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrnitina mora biti osnažena in odprta, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem, v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na sv. Jakobu trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vsaj prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini ljubljanski.

Blago, za katero so bile cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih, sedaj pa cen ne bi bilo več v tem ceniku, se prodaja po prejšnjih cenah, če ne bi bila za dotično blago s posebno odločbo Visokega Komisariata, odsek za določanje cen, odobrena drugačena cena.

Rdeči križ počna

V pisarni I. R. K. avtonomna sekcija Ljubljana, Ulica Ariella Rea 2, naj se oglašijo osebe, ki so poslane pakete naslednjim: Vekle Alojz, Podraž Janec, Sever Franc, Panjč Ivan, Sečnik Jože, Hočvar Ivan, Boh Franc, Muster Jože, Zajc Vinko, Kozina Ivan, Vidic Stanislaw, Vidic Anton, Fink Franc, Marinič Martin, Kasi Adolf, Zupancič, Svajger Franc, Peterle Alojz, Persin Gabrijel, Černič Franc, Zalar Matic, Arko Anton, Spreicer Ana, Starniša Ivan, Mamilović Avgust, Čop Franjo.

Paketi za vojne ujetnike, civilne internirance, konfinirance in jetnike v zaporih se sprejemajo izključno po novem izpremenjenem redu (za prejemnike z začetnimi črkami imen): ponedeljek A B C O P; torek E F G H I J; sreda K L; četrtek M N O D; petek R S T; sobota U V Z Z. — Nas sprejema vsak delavnik od pol 9 do pol 12 in od pol 16 do pol 18, ob sobotah pa samo od pol 9 do pol 12. Izven tega reda se sprejemajo samo paketi od pošiljalcev izven Ljubljane, ki se izkažejo s prepustnicami. Kdor nameni oddati več paketov za razne prejemnike, naj pride na vsak način popoldne, razen ob sobotah. Red sprejemanja paketov je razviden tudi na vratih urada.

Resnica o verski svobodi v Rusiji

Stalin: »V naši stranki ni prostora za komuniste, ki bi ovirali protiversko propagando«

Podpredsednik Združenih ameriških držav Wallace je med leti na vzhodu v Delawaru v državi Ohio govoril, v katerem je med drugim dejal: »Vprašanje verske svobode v Rusiji je vzbudilo pozornost britanskih cerkvenih oblasti kakor tudi rimsko katoliške cerkve.« S to izjavo ameriškega podpredsednika se bavi v eni zadnjih števil nemški časopis »Basler Nachrichten« in se sprašuje, ali se je Sovjetska Rusija res toliko spreobrnila, da bo v bodoče dovoljevala versko svobodo.

Treba je pomisliti — poudarjajo »Basler Nachrichten« —, da je boljševiška vlada leta 1918 povsem zatrla vse krščanske občine kakor tudi vse izraelsko in mohamedansko bogoslužje. Država sama je začela preganjati vero ter uvajati brezbožništvo. Nista se samo povsem ločili Cerkev in država, temveč je bila strogo prepovedana vsaka verska skupnost. Versko društva so izgubila vse svoje premoženje, duhovniki in redovniki pa so bili pregnani.

Stalin sam je najbolje povedal, kako je

Leta 1927 se je Stalin sam osebno izrazil takole: »Komunistična stranka ne more nasproti verjeti ostati nevtalna. Dogodi se včasih, da člani komunistične stranke ovirajo to protiversko propagando, a v naši stranki ni prostora za takšne komuniste.«

Od vseh izredno številnih cerkvenih dostojanstvenikov pravoslavne vere so preostali samo še trije metropolit, in sicer metropolit Sergij iz Moskve, metropolit Nikolaj iz Kijeva in metropolit Aleksander iz Leningrada, nadškofov in škofov pa je ostalo vsega skupaj samo še kakih 10 ali 12. Od 43.000 župnij, kolikor jih je bilo v Sveti Rusiji, jih je bilo ukinjenih celih 90 odstotkov. Druge so sicer še trpeli, a zapustili so jih v najtežjih razmerah, to pa iz enotavnega razloga, ker ni bilo nikjer več kakršnih semenišč, kjer bi skrbeli za izšolani duhovniški naraščaj.

Pet in dvajset let je bilo v Rusiji prepovedano tiskati vsako versko knjigo

Tiskarna sv. sinoda je bila ukinjena, in poslednji majhni list, ki je smel še izhajati kot cerkveni koledar, je bil tudi prepovedan. Vsako cerkveno udejstvovanje, oziroma sploh vsako delovanje, ki bi utegnilo zbujati verska čustva, so smatrali za protirevolucionarno in je bilo spričo tega strogo kaznivo. Starši so morali pisneno izjaviti, da bodo svoje otroke do dvanajstega leta vzgajali v strogo brezverskem duhu. Če se tega niso držali, jih je državna policija prišla in po izdanih odredbah kaznovala. Družinsko in zakonsko življenje je postalo nekaj razvratnega, izprijenega. Materialistična usmerjenost novega rodu je privedla do prave krize, na kateri trpe zlasti izobraženci.

Nekaj novega, nepričakovanega

— nadaljuje omenjeni časopis — se je nenadno zgodilo ob prvem nastopu nemških čet v Rusiji meseca junija 1941. Nemci so začeli zavedajoč se upravnih potreb, med ruskim ljudstvom se široko akcijo, ki je šla za tem, da se znova uvede verska svoboda. Znova so slovesno odprli cerkve, ki so bile zaprte ali pa so jih bili Sovjeti namenili posvetni rabi. Znova so uvedli in uredili razne pravoslavne verske obrede, ki so jih začeli prenašati tudi po radu. Ruski kmet je začel poslušati te obrede, s tem pa je od strani slike komunističnih voditeljev ter jih nadomestil s svetimi podobami, ki jih je bil na skrivnem varoval.

Preganjanje vere nenadno prenehalo

In kaj se je tedaj zgodilo? Takoj je prenehalo protiversko delovanje Sovjetov. Ukinjeno je bilo izdajanje brezbožniških listov in nehala so se brezbožniška predavanja. Celo muzeje »brezbožnikov« so zaprli, in začeli so se tudi verski misijoni. Spet so začeli častiti svojega narodnega svetnika Aleksandra Nevskega in celo Kremenlj je organiziral javne molitve, ki se jih je ljudstvo v trumah udeleževalo.

Ob začetku rusko-nemške vojne je ob priliki neke časnikarske konference nek tuj dopisnik vprašal komisarja za propagando Lovskega, zakaj naenkrat ni več nikjer nobenih protiverskih proglasov. Lovski je odgovoril: »Zaradi pomanjkanja papirja.« Tisti tuj časnikar se s tem ni dal odpraviti in je stavil drugo

vprašanje: »Zakaj pa potem vse druge tiskane stvari še vedno izhajajo tako, kakor prej.« Na to drugo vprašanje mu je Lovski odgovoril: »O tem bomo govorili drugič.«

Emilian Vulberman, bolj znan pod imenom Jaroslavsky, ki je napisal cel ducat knjig o brezbožništvu, besen propagandist, bivši glavni urednik revije in dnevnika »brezbožnikov«, ter predsednik društva istega imena, ki je nekoč imelo pet milijonov članov, danes žaluje nad razvalinami ruskih samostanov in nad drugimi ruskimi oskrunjenimi svetimi kraji — kakor je nekdaj zapisal v moskovski »Pravdi« 20. januarja 1942.

V 25 letih druga verska knjiga

Medtem je izšla v zelo razkošni opremi nova knjiga pod naslovom »Resnica o verskem življenju v Rusiji«. Besedilo in slike v tej knjigi naj bi dokazale, da versko življenje v Rusiji zelo cvete. Knjiga je izšla pod pokroviteljstvom moskovskega patriarha. V njej je tudi slika metropolita Sergija in nekaterih drugih duhovnikov. To novo knjigo so dali v prodajo in je v zadnjih 25 letih druga publikacija, ki se bavi z verskimi vprašanji. Kakšnega značaja je ta knjiga, o tem ne more biti nobenega dvoma: gre namreč za propagando, namenjeno tujini.

V resnici pa je ostalo vse pri starem

Zdaj pa podpredsednik Združenih ameriških držav Wallace navaja to knjigo kot nekako dokazilo, glede katerega pa je treba precej previdnosti. Nič se namreč ni spremenilo v državnem ustroju, niti glede odredb, političnega programa komunistične stranke in prav tako ni bilo nikdar nobene spremembe glede pravoslavne Cerkve.

O katolikih, protestantih, izraelskih in mohamedancih v zgoraj omenjeni razkošno opremljeni knjigi ni nobenega govora. Od 434 pravoslavni cerkva, kolikor jih je imela Moskva, jih je odprtih samo še 25, pri tem pa je všteta tudi tista, ki je posvečena rdečemu razkolu.

Ob priliki zadnjega ljudskega štetja v Rusiji je vsak na posebnem obrazcu moral

odgovoriti tudi na vprašanje: »Ali veruješ v Boga?«

Izid tega ljudskega štetja ni bil nikdar objavljen, znano pa je, da je na gornje vprašanje okrog 70 odstotkov ljudi odgovorilo z »da«. Z drugimi besedami se to pravi, da je bilo tedaj v Moskvi 3-4 milijone vernih ljudi. V vseh 25 moskovskih cerkvah, kolikor jih je danes tam odprtih, je prostora komaj za tisočinsko vsega moskovskega prebivalstva. Lani o veliki noči so bile v moskovski cerkvi sv. Treh kraljev velike slovesnosti. Pri svetem obredu, ki ga ni bilo še celih 25 let, so moskovskemu metropolitu asistirali štirje škofje. Te slavnosti so tudi fotografirali, in sicer v propagandne namene.

Metropolit Sergij

je ena najznačilnejših osebnosti. Ni patriarh, temveč nosi samo naslov »gvardijan patriarhi-je«. Zadnji patriarh Pichon je izginil leta 1925, kmalu po tistem, ko je nastopil proti Sovjetom. Začelo se je spletke, kdo bo njegov naslednik. Kandidatje, ki bi prišli v poštev kot nasledniki patriarha Pichona, so doživeli isto usodo kot on. Metropolit Ciril, metropolit Agalangel, metropolit Peter Krutinsky, ki je bil zadnji pravilno izvoljeni patriarh — vsi ti so prav tako izginili in ni za njimi nobenega sledu.

Prazno upanje

Članek, ki je izšel v »Basler Nachrichten«, se končuje takole: »Treba je biti zelo previden glede takšnih publikacij, zakaj taktika, ki se je Sovjeti poslužujejo glede položaja ruske pravoslavne Cerkve, se ni prav nič spremenila, in upanje, da bi se za krščanske proizvede v Rusiji položaj zboljšal — takšno upanje je ameriški podpredsednik v svojem omenjenem govoru izrazil — je povsem odevč, ker je resnica čisto drugačna.«

Litvanija odločno zoper sovjetske težnje

Kaunas, 10. aprila. s. Pod predsedstvom vseučiliškega rektorja v Vilni prof. Berliska so imeli predčerašnjem zjutraj sešatek v dvorani vojne- ga muzeja v Kaunasu, ki so ga nazvali »Litvanska

Dā, na Boštjana je bil jezen, nikdar mu ni mislil odpustiti. Razžalil ga je, oko mu je izbil, da bo za vse življenje slep in ubog. Sklenil je, da odslej naprej sijn sploh ne pogleda več, ker ga ni vreden, ne njega, še manj pa njegove res nesebične očetovske ljubezni... Toda Bog pravi drugače. Kristus, ki je ljubezen, odpušča tudi dolžnikom. Jerneje se je dolgo boril sam s seboj, premišljeval, pretehtal, trpel in hotel moliti, da bi zamóril nadležne misli, toda nevidni angel, ki ga je sam Bog poslal k njemu, mu je govoril: »Jerneje, tudi ti je molitev!« Klonil je z glavo, v misli mu je stopil Boštjan, ves skesan, ubog, strgan in sestradan. Vrgel se je pred njega, očeta, in ga prosil odpuščanja. Jerneje se je nenadoma nečesa domislil. Mar ni že nekaj podobnega čul? A, seveda! Se kot otrok v šoli in tudi pozneje v življenju. To je vendar prilika o izgubljenem sinu, ki jo je Kristus povedal nam za živ zgled in posnemanje... Oči so mu postale molne. Se bolj je klonil z glavo, si zakril z rokami obraz in tiho zahteval:

»O Bog, saj mu odpuščam, odpuščam mu.«

Potlej je laže molil. Ko pa je prišel do polovice rožnega venca, ga je zmótil glas zvončka, ki je vabil k povzdigovanju. Pokleknil je, stisnil roko in jo položil na prsi.

Ko je povzdigovanje minulo, je obstal kleče, a moliti ni več mogel. Rana v očesu, ki še ni bila popolnoma zaceljena, ga je izredno zabolala, da se mu je bolečina raztegnila po vsem obrazu. Nehote je spálil obraz in zamišljal, da ni videl ničesar razen teme...

Tedaj se mu je iz duše izvila prošnja:

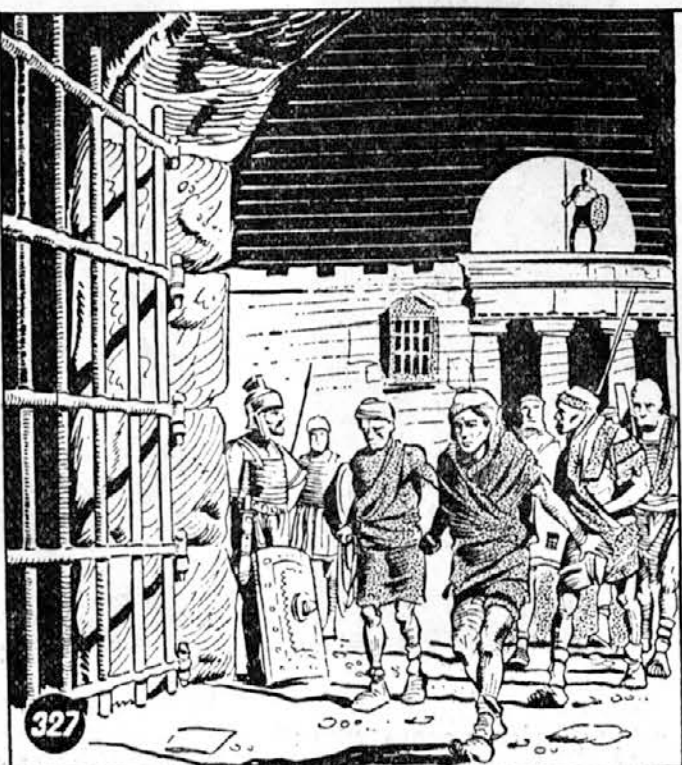
»O Bog, vzemi mi še drugo oko, da ne bom videl, kako odhaja moj lastni sin od mene, da ne bom videl vse tiste lepote, ki jo s svojim odhodom pušča vničar!«

Prišlo ga je na jok, da je moral vstati in oditi iz cerkve. Ljudje so ga začudeno gledali. Ko so videli, da je prepal in bel kot cerkvene stene, so bili prepričani, da mu je slabo... Ko je zadihal v svež zrak, in uje takoj odleglo. Zmahnil je z roko, si obrisal solze in stopil nazaj v cerkev. Obstal je pri vratih.

Po maši so se ljudje zdrenjali iz cerkve. Obstal je samo še Jerneje, ki se je plaho stiskal k vratom, premikal jagode na rožnem vencu in proseče molil. Potlej se je ojunatil in šel k oltarju klečat.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

327.
Bilo je jasno, da misli Ne-
ron Ligijo prihraniti za kake
nove, posebne muke. Zato je
Vinicij sklenil poskusiti še po-
slednje, česar se je domislil.
Nadzornik »Smrdečih votlin«,
kjer so pokopavali žrtve iz
amfiteatra, ga je za ogrom-
no podkupnino sprejel med
svoje delavce, katere je vsak
dan pošiljal po mrliča. Ko je
prišel večer, da bi moral z
njimi na delo, si je Vinicij
ovil glavo in boka s cunjami,
namočenimi v dišeče olje.
Nemirnega srca je v gruči
drugih delavcev odrinil na
Eskvilin ter mimo pretorijans-
ke straže skozi velika, že-
lezna vrata v ječo.

328.
Prišli so v vrsto velikih,
obokanih kleti. Medle sve-
tike so razsvetljevale pro-
stor, ki je bil poln ljudi. Ne-
kateri so ležali ob stenah in
spali, drugi so bili že mrtvi,
spet drugi so se gneti okoli
velike posode z vodo, ki je
stala v sredi, ter pili željo,
kakor ljudje, ki jih kuha vro-
čica. Tu pa tam so se speči
otroci stiskali k materam.
Krog in krog je bilo slišati
stokanje, naglo dihanje bol-
nikov, šepetajoče molitve in
polglasno petje. Bolniki so
zmedeno govorili ter z upad-
limi potnimi obrazi prosili
vode.

Ob misli, da bi Ligija
utegnila biti v tej grozoti, bi
bil Vinicij skoraj omedlel.

konferenca» in h kateremu so prišli po 4 zastopni-
ki, člani vsakega socialnega sloja v Litvaniji. Go-
vorili so mnogi govorniki, med katerimi so bili
tudi svetnik general Kubiljuna, oeneral Nawakas,
bivši poveljnik litvanske vojske, prof. Bieziska ter
mnogi drugi vojaški in civilni odličniki. Vi so ob
splošnem pritrdjevanju poudarjali odločno voljo vse-
ga naroda, da se bo bojeval z vsemi silami proti
boljševizmu.

Potem so soglasno odobrili predsednikov pred-
log, v katerem slovesno protestirajo proti kakršni
koli sovjetski zahtevi po litvanski zemlji. Pouda-
rili so tudi odločno voljo litvanskega ljudstva, ki
hoče ostati v okviru zahodnih evropskih držav, s
katerimi se je po izročilih in po skupnosti težnji
vedno čutilo povezano.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

EIAR — Radio Ljubljana

Ponedeljek, 12. apr.: 14.10 Koncert rad. ork.
vodi dirigent D. M. Sijanec. — Glasba za godalni
orkester. — 14.40 Pisana glasba. — 15 Poročila v
slovenščini. — 17 Napoved časa; poročila v itali-
janshčini. — 17.15 Prenos iz rimskega gledališča
»Eliseo«. Koncerte prireja Rimska Kr. Filharmo-
nična akademija. Drugi del koncerta tria »Vidusso,
Abbado, Crepax«. — 19 »Govorimo italijansko«;
poučuje prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila
v slovenščini. — 19.45 Komentar dnevnih dogod-
kov v slovenščini. — 20 Napoved časa; poročila v
italijanshčini. — 20.40 Kralj pastir — oratorij za
tenor, sopran, bariton in zbor. Glasba: Louis Cor-
tése. Besedilo: Ferdinando Cattanéo. — 21.45 Or-
kester vodi dirigent Kramer. — 22.05 Predavanje
v slovenščini. — 22.15 Klasični orkester. — 22.45
Poročila v italijanshčini.

TONI GLAVAN: Zemlja je zadihala

OTROCI, ki so stali okoli in ki so slišali Daničino vprašanje, so se polglasno zasmeli, Danica pa jih je samo grdo pogledala in mimala dalje kakor gospod kaplan.

Medtem je ministrant pozvonil pri vratih, se pojavil s težko knjigo z zlatom obrezano in z lepimi platnicami, kjer je imela vrezan velik zlat križ, prepleten s sončnimi žarki. Za njim je stopal gospod kaplan v lepih mašnih oblačilih. Gledal je resno; z njegovih lic je izginil ves prejšnji smeh, ko se je igral z otroci. Prišla se je maša. Prerivanje med otroci je ponehalo, samo sem in tja je še kdo posmrknil, a je takoj dobil zaslužno brcu starejšega, ki ga je s tem opozoril, naj vendar miruje, če noče, da ga bo naslednji dan gospod kaplan v šoli za ušesa prijel in mu jih kot uro navil... Zenske so zašumele z molitvenic in se zatopile v molitve, moški pa so izvlekli rožne vence. Nekateri so molili, drugi so jih kar tako držali v rokah ali premlevali jagode. Gospod kaplan je pred oltarjem polglasno molil, ministrant pa mu je glasno odgovarjal, da je lahko vsa cerkev videla, kako zna že latinski. Kajpak, če Bog dá srečo, pojde drugo leto v ljubljanske šole!

Jerneje se je trudil, da bi molil. Predeval je molek iz roke v roko, molil vero, očenaš, a bil je raztresen, da ni vedel, kaj izgo- varjajo ustnice in jezik. Misli so mu uhajale na dom, k Matevžu, mlajši je na njegovo srečo, mislil na Boštjana in ugibal o njegovem življenju.

Prav tedaj so njegove ustnice izšepetale besede:
»In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom!«

Jerneje se je stresel in zbal božje sodbe. Bog je pravičen in kaznuje pravično, loči dobro od slabega, njega ne moreš ogoljufati.

glavo je klonil na prsi in nima molitev mu je vrela iz duše. Go- spod kaplan, ki se je v žagradu razpravil, ga je izza vrat skrivaj opazoval. Takoj je uganil, da mora nad možem nekaj težkega viseti... Zato je o tem pobral mežnarja, ki je pojasnil, kolikor je vedel in znal. Čez čas je gospod kaplan stopil iz žagrade, pristopil k Jerneju in ga potrpežljivo poslušal.

»Pojdiva!« mu je šepnil.

Jerneje je ubogljivo vstal, stlačil molek v suknjič in tiho stopal za kaplanom. Njegovi, z žebli okovani čevlji, so težko cokalili po kamnitem tlaku.

Zunaj, kjer je stalo sonce že visoko, da ju je zaščemelo v oči, in nista na prvi hip nič videla razen svetlobe, sta drug ob drugem obstala ter se nemo gledala. Kaplan je položil Jerneju roko na ramo.

»Molite!« mu je polglasno dejal. »Bog bo prav ukrenil. V njem so začrtana vsa naša pota, dobra in slaba. Bog bo tako napravil, kakor je prav. Vi samo molite in ni se vam treba ničesar bati. Mo- litve veliko izda. Če vse premine in odpove, ostane molitev re- šilna vrva.«

Jerneje ga je gledal kot otrok. Kaplan ga je s svojimi besedami vsega pridobil in Jerneje bi bil pripravljen razložiti mu poslednjo skrivnost. Vse to je mladi duhovnik tudi opazil; zato je nadaljeval: »Poslušajte, Jernejevi, meni je molitev veliko pomagala. Lahko vam povem zgled iz resničnega življenja, ker sem ga občutil v svoji duši. Mati mi je umrla že zelo zgodaj. Prepričen sem bil samemu sebi, cesti, dobrim in slabim ljudem. Slabi so me pridobili. Postal sem brezverec, strupen kot modras. O veri nisem maral ničesar slišati. A molil sem še zmeraj, čeprav bolj iz navade kot iz potrebe. Molil pa sem za pokoj materine duše, ki sem jo neizmerno ljubil, saj še danes vidim njen obraz jasno pred seboj. Pomislite, po toliko letih! Res, nisem molil z mislijo, temveč brabaje besede, ki sem se jih naučil v otroški dobi. Počasi sem jih začel premišljevati; za- zdele so se mi lepe in globoke. Tako sem dolgo premišljeval in taval. Nehote sem začel hoditi v cerkev k maši ali kadar sem imel priliko. Počasi se mi je začela vera vračati, zmeraj močnejša je bila, in končno sem po nekaj letih zopet veroval... Vidite, to je molitev!